

“Spiekkaart” KRITISCH DENKEN

Student

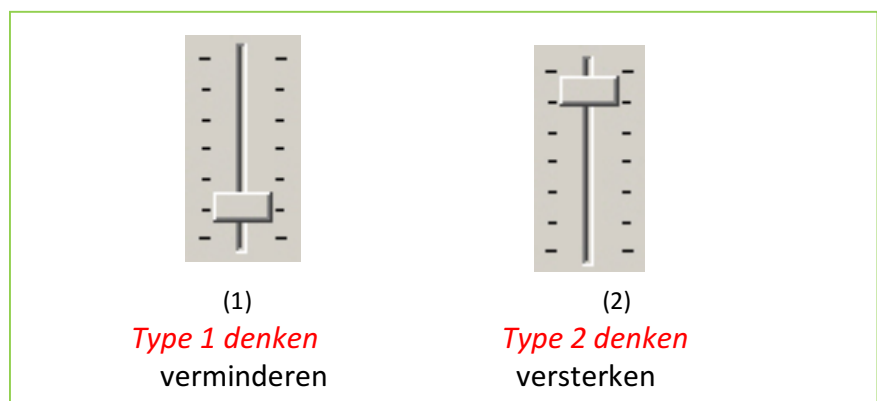
Kritisch denken betekent dat je redeneert en reflecteert voordat je een standpunt inneemt of een besluit neemt hoe te handelen en dat je kunt verklaren waarop dat standpunt/besluit is gebaseerd.

Kritisch denken draagt bij aan het nemen van juiste beslissingen in complexe en risicovolle situaties.

Een kritische denker:

- ✓ redeneert helder, accuraat en logisch;
- ✓ zoekt naar ondersteunende argumenten én tegenargumenten;
- ✓ houdt rekening met wat er wel/niet bekend is;
- ✓ is vrij van vooroordelen.

LEREN DENKEN!

Figuur 1. Type 1 en type 2 denken

- (1) **Type 1 denken** doe je op de automatische piloot: het verloopt snel, parallel en zonder inspanning. Het gaat vaak vanzelf. Je gebruikt 'shortcuts' in het denken die soms handig zijn maar die helaas niet altijd tot de juiste of beste beslissing leiden.
- (2) **Type 2 denken** is weloverwogen en vraagt inspanning. Dit denken verloopt langzaam en sequentieel waarbij je specifieke vaardigheden gebruikt zoals interpreteren en analyseren (zie achterkant). Type 2 denken vraagt een 'open-mind' en de bereidheid om alternatieven te overwegen.

Check je kritische denkvaardigheden

1. **Interpreteren** van situaties/problemen/gegevens
 - Wat betekent deze informatie precies?
 - Hoe kan ik de informatie ordenen?
 - Kan ik het in eigen woorden weergeven?
 - Welke vooroordelen spelen mogelijk mee?
2. **Analyseren** van ideeën en argumenten
 - Hoe verhouden de elementen van een argument zich tot elkaar? (claim, gegevens, rechtvaardiging, voorbehoud, ondersteuning en modale term)
 - Hoe volledig is het argument?
3. **Evalueren** van betrouwbaarheid bewijs
 - ✓ Hoe betrouwbaar is de informatie?
 - ✓ Waaruit blijkt dat?
4. **Conclusies trekken**, zowel deductief als inductief
 - ✓ Zijn de conclusies logisch d.w.z. gebaseerd op logica regels?
 - ✓ Zijn de conclusies geloofwaardigheid en waarschijnlijk?
 - ✓ Heb ik alternatieven overwogen?
5. **Verklaren** van resultaten en deze verantwoorden
 - Hoe ga ik de resultaten presenteren?
 - Hoe kan ik de resultaten verantwoorden?
6. **Zelfregulatie** eigen denken controleren en corrigeren
 - Welke denkstappen heb ik achtereenvolgens genomen? Wat ging er goed, wat kan er beter?
 - Hoe stel ik mijn gedrag/beslissing bij?

Check je denkhouding

- Nieuwsgierig/ onderzoekend zijn
- Actief open-minded zijn
- Goed geïnformeerd zijn
- Afwegen van alternatieven
- Bereid en alert vaardigheden toe te passen
- Eigen vooroordelen eerlijk onder ogen zien
- Voorzichtig in geven van oordelen
- Bereid ingenomen standpunten te wijzigen
- Duidelijk, ordelijk, redelijk, zorgvuldig en precies zijn